

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

78. ÅRGANG

28. MAI 1966

A V I N N H O L D E T :

I KONGENS BILLEDE (LEDER) - MØTET MED ATEISTEN
- PINSEBETRAKTNING - «HESTE-SLAKT» - SPIONFILM -
REISEBREV

NR
11

NESTE NUMMER UTKOMMER 11. JUNI 1966

AV KIRKENS LIV

Uken 29. mai—4. juni

Uken 5.—11. juni

1. PINSEDAG

Epistel: Apostlenes gjerninger 2, 1—11.

Evangelium: Johannes 14, 23—31.

«Kom, du Hellig Ånd og send ned til oss fra himmelen en stråle av ditt eget lys.»

«O, du lys fra salighet sendt fra himmelen hit ned, fyll hvert hjerte som har tro.»

Med pinsen begynner Den Hellige Ånds arbeide. Vi hører i dagens epistel hvordan apostlene ble fylt av den Hellige Ånd, og snakker alle tungemål slik at de blir forstått av hele den mangeartede menneskemasse som var i Jerusalem. Dagens evangelium forteller om hvordan Jesus lovet Den Hellige Ånd til apostlene. «Den som elsker meg skal holde mitt ord, og min Fader skal elske ham, og vi skal komme til ham og ta bolig hos ham. Den som ikke elsker meg holder ikke mitt ord.» Og videre: «Men Talsmannen, Den Hellige Ånd som Faderen skal sende i mitt navn, han skal lære dere alt og minne dere om alt det jeg har sagt dere. Fred etterlater jeg dere, min fred gir jeg dere, ikke som verden gir, gir jeg dere.»

MANDAG: 2. PINSEDAG

Kirkebønn: «Gud, du som ga dine apostler Den Hellige Ånd, oppfyll ditt folks fromme bønner og gi også fred til dem du har gitt troen.»

Det er en egen messe for hver dag i denne uken etter pinse.

ONSDAG, FREDAG og LØRDAG er imbredager.

Opprinnelig var dette spesielle dager til takksigelse for innhøstningen som da ble gjort i Middelhavslandene. Nå har de en mer symbolsk betydning — det åndelige liv.

Takksigelsen var og bør være inspirasjonen til disse dagene, til en fornyelse av det åndelige liv i pinsens og Den Hellige Ånds tegn.

1. SØNDAG EFTER PINSE

Den Hellige Treenighets fest.

Epistel: Rom. 11, 33—36.

Evangelium: Math. 28, 18—20.

Denne festen går tilbake til middelalderen.

Messen er meget kort, som et uttrykk for både vår mangel på forstand og for mangel på ord når det gjelder et slikt mysterium.

Fra epistelen: «Å dyp av Guds rikdom og visdom og kunnskap. Hvor uransakelig Hans dommer er og uforståelige hans veier. For av Ham og ved Ham og i Ham er alle ting.»

Fra evangeliet:

«På den tid sa Jesus til sine disipler: Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor bort og lær alle folk idet dere doper dem i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dere.»

MANDAG: Den Hellige Norbert, biskop og bekjenner som grunnla Præmonstratenserordenen som har bot og preken til hovedoppgave. Han døde i Magdeburg i 1134.

TIRSDAG, ONSDAG og FREDAG har søndagens messe.

TORS DAG: Kristi Legemsfest.

Kirkebønn: «Gud, du som i dette underfulle sakrament har etterlatt oss et minne om din lidelse, vi ber deg: Gi oss å ære ditt legemes og blods mysterier, slik at vi stadig kjenner frukten av din frelse i oss.»

LØRDAG: Den hellige Barnabas. Apostel. Han førte St. Paul til apostlene og fulgte ham siden på misjonsreiser. Virket siden på Kypem og døde der som martyr.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høy-messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 68 08 68	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	10.30
Lunden kloster, Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	9.00	
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 20 9	8.00	11.00
BERGEN: St. Pauls kirke, Christies gt. 16, tlf. 15 41 0	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 56 24 5	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelenstg. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 43 8	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 75 1	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 26 6	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 22 5	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannstg. 3, tlf. 52 55 0	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romerikstg. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 03 8	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 79 3	7.45	10.45
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonstg. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningstg. 8, tlf. 25 53 4	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 94 9	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsstg. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21214	8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, lla tlf. 21607	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehus, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 46 7	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eystein kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 78 3	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

I redaksjonen:

Lars Roar Langslet, Gunnar Magnus, Albert J. Raulin O.P.,
Helge Erik Solberg og Nils Heyerdahl.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 42 37 43.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 42 31 70.

Abonnement (direkte ell. gjennom
postkontorene). Kr. 20 pr. år,
kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg. dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 153 21.

I KONGENS BILLEDE

Er Norge et land uten sosiale problemer? Straks spørsmålet er stillet, hører visst de fleste våkne mennesker hvor absurd det klinger. Våre søsterkongregasjoner kunne sikkert ha atskillig å berette om møtet med nød og elendighet midt i vår velferdsstat-idyll; og de mange legmannsgruppene som i det stille gjør et så imponerende sosialt hjelpearbeide, kunne supplere den erfaring hver av oss har: at det ennå er altfor mange som lever på samfunnets skyggeside, og at i vårt velsmurte system for garantert levestandard har de så altfor lett for å gli ut av bildet. Ensomme, gamle, kronisk syke, mennesker med sjelelige eller legemlige handicaps. Jo, det er visst ennå atskillig menneskelig nød som kaller på offervilje og hjelp.

Men i et større, sosiologisk perspektiv: Er ikke våre sosiale problemer allikevel forsvinnende små, sammenlignet med hva de er i andre land?

Her blir svaret et like klart ja, og et ja som vi burde formulere — ikke som en tørr konstatering av et uinteressant faktum, men med takknemlighet for den gave det er at vi kan leve i et samfunn uten dyptgående klasse-skjeller, uten opprivende sosial kamp.

Mai er en måned som har gitt oss flere anledninger til å tenke over den ting. Den begynner med *arbeidets dag* — tidligere en kampdag i splittelsens tegn, i dag en høytidsdag hvor det tradisjonsbestemte politiske innslag er blitt dempet med sordin. Og vel to uker senere kulminerer denne fridagens gyldne måned med vår *nasjonaldag* — dagen da vi enda en gang innbys til å glede oss over det store privilegium at vi får leve i fred og frihet, som et samlet folk.

Selvfølgelig er det fremdeles rivninger og gnisninger mellom interessegrupper; men på de aller fleste vil det allikevel virke umiddelbart merkelig å fortolke disse motsetningene etter det gamle klassekamp-skjema. Inntektsutjevningen er større hos oss enn i de fleste land. Vi har bygget og bygger en velferdsstat som i prinsippet gir alle garanti for en rimelig levestandard. Veier til fullverdige utdannelse er i dag åpnet for alle, uansett bosted og sosial status — selv om det ennå mangler meget på

at vi har skaffet oss den nødvendige kapasitet til å dekke et sterkt økende behov. Sosialt snobberi er det visst atskillig igjen av. Men miljøskildringer fra strengere tider viser ugjendrivelig hvor langt vi er kommet også her, når det gjelder å få bort uverdige og unødige skillelinjer. Meget langt på vei har vi løst det som har vært det store sosiale problem i de industrialiserte land i de siste hundre år: å gjøre arbeiderklassen, som levde i uverdige kår, og med en følelse av å stå utenfor og i motsetning til samfunnet, til en del av samfunnet, med gode livsvilkår og fremtidsmuligheter, og med den bevissthet om eget verd som er et så fundamentalt menneskelig behov.

Mange tegn tyder på at veksten i velstand og utdannelsesmuligheter vil gjøre dette grunnleggende sosiale problem enda mindre i årene fremover. Men vi bedrar oss selv dersom vi ikke bak de løfterike fremtidsperspektivene skimter nye menneskelige problemer, som etterhvert vil trenge seg på og bli en utfordring til vår samvittighet.

Den egentlige arbeiderklasse vil sikkert bli stadig mer differensiert, og kanskje vil størstedelen av den gli umerkelig over i hva vi tradisjonelt kaller middelklassen. I fremtidens norske samfunn vil bevegelsen mellom de sosiale skikt bli enda større enn i dag: alle som har evner til det, vil få gode sjanser til å skaffe seg en utdannelse som sikrer adgang til viktige funksjoner i samfunnslivet. Men nettopp her skimter vi ett av de store menneskelige problemer som fremtidssamfunnet vil stille oss overfor: Endel vil alltid forbli i skyggen, rett og slett fordi de ikke har evner til å komme seg høyere opp. Det vil oppstå et nytt «bunnskikt», en ny underklasse — av folk som mangler den utrustning og oppdrift som gir adgangsbillett til solside.

Den nye «underklasse», som har vakt atskillig diskusjon alt før den er oppstått, vil ikke lide noen materiell nød — det sørger velferdsstaten for. Men den vil lide under noe som smerter mer enn materiell nød: følelsen

(Forts. side 171)

Vi lever i dag i et samfunn uten opprivende sosiale kamper. Fra strid og arge motsetninger har vi nådd et velstandssamfunn som gjør den egentlige arbeiderklasse stadig mer differensiert — men som kanskje langsomt skaper en helt ny underklasse.

MØTET MED ATE

De problemene som vår tids ateisme reiser, angår så å si hele kirken liv og kaller den til en uopphørlig prosess av fornyelse og renselse. Vi vil gjerne se her hvordan og i hvilken særlig grad de interesserer det katolske legfolk.

I større grad enn presten og ordensfolket lever legmannen i kontakt med ikke-troende og kjenner de objektive og subjektive forutsetninger som ateismen har grodd frem av. Selv der hvor han tar avstand fra de løsninger som ateisten foreslår, faller det legmannen lett å ta opp de samme problemene. På alle områder viser ateismen seg for ham i en konkret skikkelse, som en måte å leve på og som en egen sivilisasjon. Som følge av dette er det ikke mulig for ham å tro uten å velge. Ateismen er ikke bare et nøytralt fenomen som han kan studere på avstand, men en indre uro som arbeider i ham og til og med får hans visshet til å vakle.

På grunn av sine spesielle forutsetninger er den kristne legmann ofte det eneste kontaktpunkt mellom ateisme og kristendom. Slik som ateismen har oppstått, historisk og psykologisk, har imidlertid en utilstrekkelig, for ikke å si manglende, legmannsånd i kirken spilt, og spiller stadig en vesentlig rolle. Ateismen fremstiller seg nemlig ofte som et krav på anerkjen-

nelse av de profane verdier, deres innhold og selvstendighet. Her som andre steder finner den ikke sin opprinnelse i seg selv, men i en kritisk reaksjon mot religionene og, særlig i Vesten, mot kristendommen.

Den kritikk som det dreier seg om i dette tilfellet, er ikke bare rettet mot religionen som ideologi, men også — og især — som verdisystem, en form for menneskeoppfatning og sivilisasjon hvor de profane verdier ikke får sin rettmessige plass, og da heller ikke legfolket som legfolk. Av denne grunn blir konfronteringen mellom disse to visjoner til en klar motsetning mellom de to tilsvarende typer for legmenn som de fremelsker.

Den nye form for kontakt som konsilet har hatt i sinne å opprette mellom troende og ikke-troende, kan derfor ikke bare fremgå som en enkel forandring av holdningen til det og det punkt: den krever en fornyelse av hele det kristne perspektiv, og den er i særlig grad bundet til oppfatningen av legmannen som personlighet. En fullstendig studie burde plasere denne kontakt dogmatisk, analysere rekkevidden av den både på det åndelige og det sjelesørgiske plan, og trekke de nødvendige pedagogiske konsekvenser derav.

Det vil med andre ord dreie seg om å anskueliggjøre det som har vært

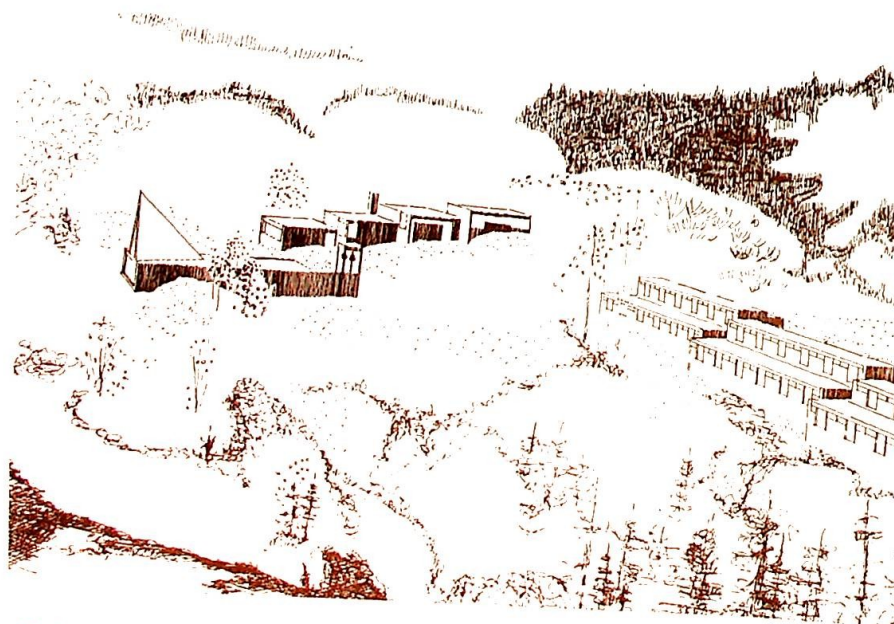
Denne artikkelen er skrevet av pater Girardi. Han tilhører Don Bosco's orden (Salesianerne) og underviser på deres universitet i Rom. Han er dessuten knyttet til sekretariatet for de ikke-kristne som kardinal Koenig er leder for, og som biskop Gran er medlem av.

Sitatene i teksten er hentet fra konsilkonstitusjonen «Kirken i verden av i dag».

konsilets store hensikt, nemlig å forme «virkelig nye mennesker, medarbeidere av en ny menneskehet». Av denne så vide og mangesidige problemstilling begrenser vi oss til bare å ta for oss noen enkelte aspekter.

Legmannen er i dag kalt til å leve i en pluralistisk verden, det vil si en verden hvor hans tro vil i mindre grad være en familie- og kulturell arv, og i større grad et personlig valg, hvor den ikke vil kunne bli beskyttet fra farer. Den bør altså bli «oppdradd til å se vanskelighetene klart for bedre å overvinne dem».

Av Erklæringen om religionsfriheten går det frem at kirken ikke bøyer seg for denne situasjon som for en

MARI

O slo Katolske Bispedømme har nå fått byggetillatelse til skolesenteret Mariabholm. Tillatelsen er gitt via Kommunaldepartementet.

Akitekt Helge Abrahamson har fått beskjed om å gå i gang med utarbeidelsen av arbeidstegningene, og entreprenør er engasjert. Biskopen har dessuten nedsatt et finansierings- og arbeidsutvalg som skal stå for prosjektets realisering og administrasjon. Utvalgets formann er Kjell Ruyter og det består ellers av pater A. Castricum, pastor A. Haeck, John Bruce, Olav G. Henriksen, James O'Hanlon, Kari Hansen, Solveig Lauvstad, Helge Müller, Einar Sunde, Alfred Taxt, Hans Taxt og Harry Aarseth.

STEN

historisk nødvendighet, men at den anerkjenner at situasjonen bedre svarer til både menneskets verdighet og troens egenart, at den er en appell til en moderne og mer evangelisk kristendom. På den annen side «skader vanskelighetene ikke nødvendigvis troslivet, de kan stimulere til en nøyaktigere og dypere forståelse av troen, og til å fornye og renske den».

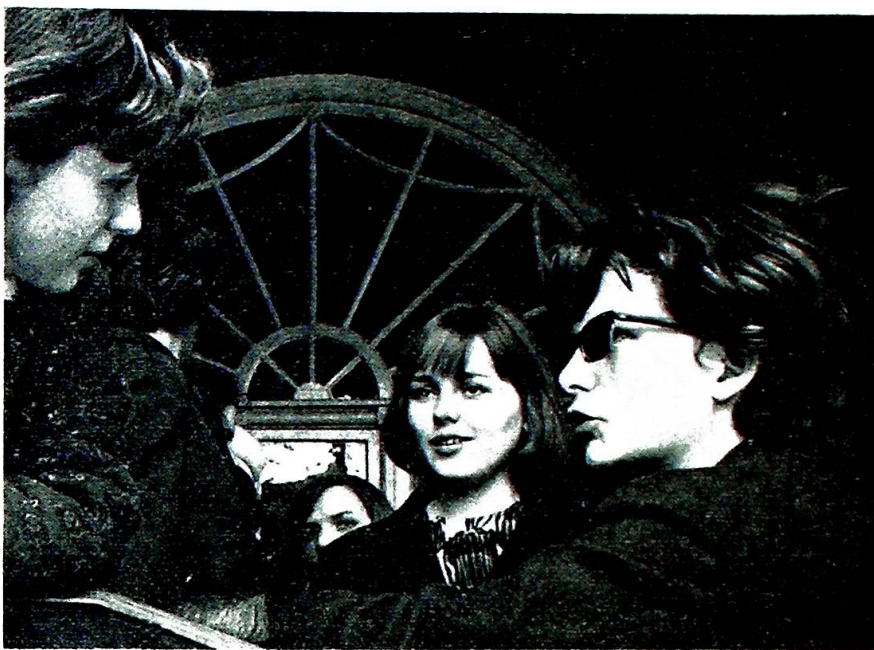
Den nye legmannstype er videre karakterisert ved at den bringer troen og livet nærmere sammen. Kritikken fra ateistene, som vi har talt om, kunne bli sammenfattet slik: «En kristen kan ikke være en autentisk legmann; som kristen har han i virkeligheten hverken interesse for profane verdier eller den selvstendighet som det kreves for å sette dem ut i livet. Mens legmannen har sitt borgerskap på denne jord, er den kristne en landflyktig i denne tårenes dal».

I den utstrekning den kristne livsstil er inspirert av klosteridealet, kan den ha bidradd til å skape dette bilde av den kristne legmann som uegnet til denne verden. I den utstrekning den sivilisasjon som blir fremstilt som kristen, i virkeligheten var klerikal, kan den ha bidradd til å skape dette bilde av den kristne legmann som «umoden», ute av stand til selvstendig initiativ. Derfor er det at konsilet viser seg i høy grad å være opptatt

HOLM

Utvalget er oppdelt i flere underkommissjoner som hver skal ta seg av de enkelte oppgaver i prosjektet.

Det har i lengere tid foregått en innsamling i utlandet til skolesenteret, særlig administrert av sentraleuropeiske ungdomsorganisasjoner. De resultater man hittil har oppnådd lover godt. Biskopen håper imidlertid at våre norske katolikker selv vil klare å skaffe til veie midlene til kapellet slik at dette helt og holdent kan være vårt verk. Det foreligger foreløpig 50 000 kroner til dette kapell, bispedømmets avskjedsgave til biskop Mangers som vår tidligere overhyrde generøst ga videre til dette formål.

«Ateismen er ikke bare et nøytralt fenomen, men en indre uro —»

av å bekrefte de profane verdier og legmannens spesifikke kall. Hensikten er å bygge opp en kristendom hvor det er mulig å være legmann.

Men den alvorligste virkning av det klosterinspirerte syn på kristenlivet anvendt på legmannen, er kanskje ikke å gjøre ham til et dårlig tilpasset eller umyndig menneske, men å skape en kløft mellom den religiøse sfære, skildret ved hjelp av kulturelle og moraliserende kategorier, og den profane sfære, som da forblir fullstendig fremmed for religiøs påvirkning og hvor legmannen virker i en sekularisert ånd.

Det klosterinspirerte syn på kristenlivet risikerer altså å føre til en verdsliggjørelse av livet. «Denne splittelse, som man finner hos mange, mellom den tro de bekjenner, og det liv de til daglig lever, kan med rette betraktes som en av vår tids største villfarelser.» Legfolkets innsats i verden blir således ribbet for ideale motiver og faller ned i den rene banalitet. Herav kommer inntrykket av sterilitet (og er det bare et inntrykk?) som utvilsomt denne form for virkelighetsfjern religiøsitet og kjærlighet etterlater seg, men dessuten risikerer man at de kristne som har gått i denne skole, blir bærere av atskillig mindre ånd enn enkelte ateister som de møter på det verdslige plan.

I den nye oppfatningen av legmannen derimot blir de religiøse og de profane verdier bundet sammen i en livsdyktig syntese. Livet i verden vil

i den kristne bevissthet finne dype åndelige motiver, mens den hele tiden holder fast ved sin uunnværlige selvstendighet. Troen vil således åpenbare sin vitale og historiske fruktbarhet. Ektheten i det menneskelige engasjement vil bringes i harmoni med en autentisk kristen inspirasjon.

Bare en personlighet av denne type kan komme på talefot med den ateistiske verden.

(Forts. side 173)

Fra ST. OLAV FORLAG idag:

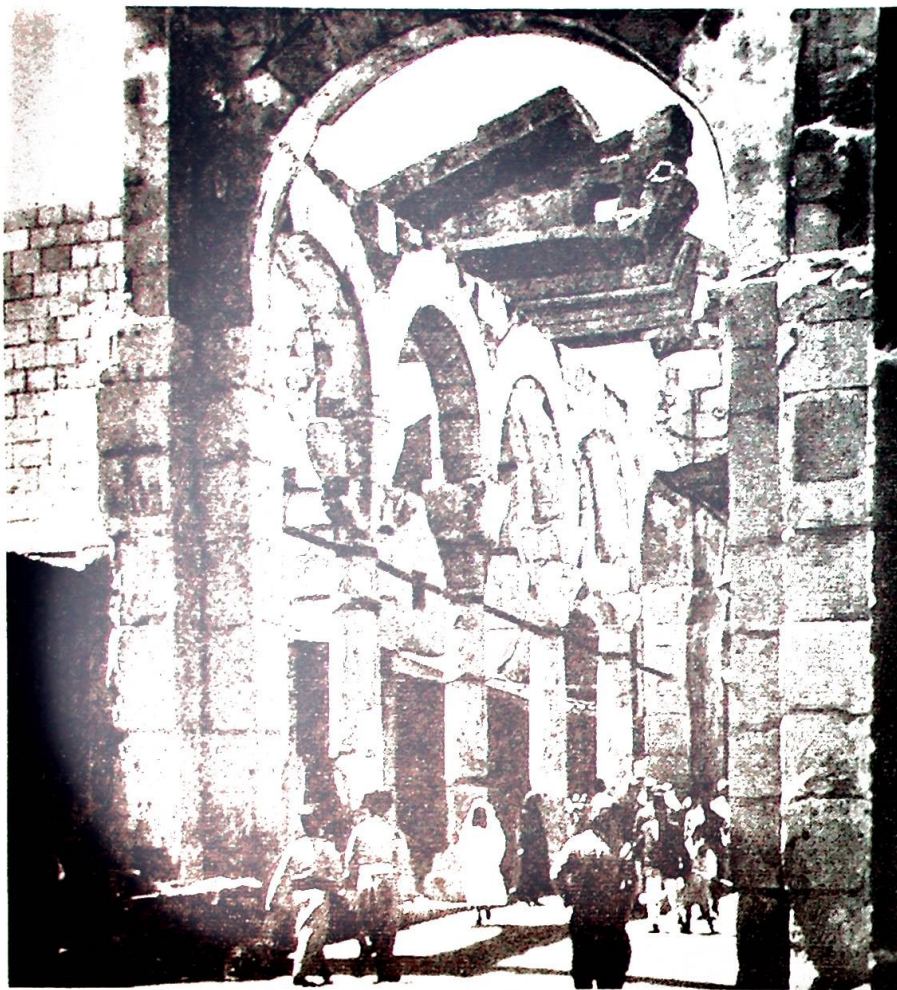
Den pastorale konstitusjon
«KIRKEN I VERDEN AV IDAG»
(Skjema 13):

Kirken tar stilling til mennesket
og dets innsats i dagens verden
samt en rekke brennende spørsmål,
ekteskap, kultur, politikk,
fredsarbeide osv.

Pris kr. 8.—.

ST. OLAV FORLAG

Akersveien 5, Oslo 1 - Tlf. 42 31 70

«Den rette gate» i Damaskus. Paulus oppholdt seg i et hus i denne gaten under sitt besøk i byen.

Antiokia i mai.

Vi har nettopp fått tilsendt en studie over Peters og Paulus virke. Boken er skrevet av en mann som det skulle være overflødig å presentere for våre lesere. Ikke bare er Lukas kjent fra gammelt av her i byen, men de fleste har også lest det verk han i sin tid dediserte til Teofilus og hvor han forteller om Jesus fra Nasaret ifølge

en rekke vidners utsagn. Dette arbeide viser seg nå å ha vært ment som første bind i en serie hvorav vi altså her har fått annet bind.

Emnet for denne studie er utbredelsen av det kristne budskap fra den dag Jesus Kristus forsvant for sine disiplers øyne og til Paulus' ankomst til rikets hovedstad som romernes fange. Man ville ta feil om man her ventet en allsidig fremstilling av alle

de fremstøt som Jesu disipler gjorde i disse ca. tredve år for å utbre sin lære og sin tro. Forfatterens hensikt er mer beskjedent. I sin fremstilling av de år som går forut for Paulus' første store misjonsreise, holder han seg til Peters virksomhet, og ellers konsentrerer han seg om to av de første diakoner, nemlig Stefanos og Filip. Verkets andre del er så å si utelukkende viet til Paulus og hans aktivitet.

De to deler er innbyrdes temmelig forskjellige. Lukas har nemlig ikke vært implisert i de begivenheter han forteller om i de første kapitler: her er han avhengig av en rekke kilder, som han ikke uttrykkelig henviser til, men som man hele tiden fornemmer i bakgrunnen. Når det gjelder Paulus' reiser var han i den gunstige stilling at han selv ved flere anledninger har deltatt i disse reiser, og enkelte ganger har man nærmest inntrykk av å lese en dagbok — Lukas bruker forresten også vi-formen i disse avsnitt.

Vi kan være Lukas meget takknemlige for det arbeide han har gjort, for hans verk er, så vidt vi vet, enestående i sitt slag. Uten ham ville sikkert minnet om en rekke viktige begivenheter ha gått i glemmeboken. Hans opplysninger vil selvsagt måtte kontrolleres og utfylles etterhvert som man kan samle de brev som menighetsledere, og da især Paulus, har sendt til enkelte lokale kirker. Det ser nemlig ikke ut til at Lukas har kunnet benytte seg av dette materiale.

Lukas' verk vil iallfall bli stående som en kilde til all videre forskning.

Bokens opplegg er klart og gjenomsiktig. Hans hovedtema er kristendommens eksplosjonsartede utbre-

TRE GANGER BARNEDÅP, EN BRUDEMESSE FØRSTE UKEN PÅ ENERHAUGEN

Den nye menighetskirken for Oslo Øst, St. Hallvard ble høyttidelig innviet av biskop John W. Gran den 15. mai. Biskopen feiret den første messe sammen med seks fransiskanere: pater S. Hogenboom, provinsial for den nederlandske fransiskanerorden, menighetens sogneprest, pater Castricum, pater Novatus Hutjens, pater Grond, pater Arno Gerritsma og pater Hertman. Subdiakoner var pater van Vugt og pater R. Hølscher og seremonimester pater O. J. Hanssen.

Blant de innbudte gjestene var bl. a. broder Martin som i mange år arbeidet i den gamle prestegården i Urtegaten og en av Enerhaug-klosterets fremtidige beboere, broder Ansgar Jensen.

Blant gjestene var foruten kirkens arkitekter, den nederlandske ambassadør, sogneprest Venaas ved Grønland kirke og sogneprest Dahl fra Tøyen kirke.

Allerede i den første uken ble det holdt tre barnedåper og en brudemesse i den nye kirken.

AV ARNO GERRITSMÅ

delse fra Jerusalem til de nærliggende områder, så til vår egen by, Antiokia, som markerte den første kristne grunnleggelse i rent hedensk miljø, og herfra til Lille-Asia, Grekenland og endelig Rom hvor Lukas ender sin beretning. Hvem skyldes denne utvikling som ingen hadde vært i stand til å forutset? Forfatterens svar er utvetydig: Guds egen Ånd, sendt av den oppstandne Jesus, ble drivkraften, for uten ham ville disiplene ha stått helt kraftsløse og paralyserede.

Det bilde Lukas tegner av den allerførste menighet i Jerusalem, er nærmest å betrakte som idyllisk, mer idyllisk enn vi er tilbøyelig til å tro er riktig, når vi tenker på de nyere menigheter som vi har kjennskap til. Her ser man tydelig at Lukas ikke selv har opplevet denne første tid. Han er forresten, her som ellers, den fredens mann som snarere utjevner motsetningene enn han setter dem i relieff. Det har sikkert fra først av vært rivninger også i de kristne menigheter, og det kan forfatteren heller ikke legge helt skjul på. Men stort sett må man si at det bilde han tegner, viser en religiøs iver, en offervilje, en innbyrdes kjærlighet hos de kristne som man ikke kan lese om uten å bli grepet. Beretningens ekthet er ikke til å ta feil av.

De som er særlig interessert i idéhistorien, vil stanse ved gjengivelsen av de enkelte taler (av Peter, Paulus og andre) som Lukas refererer. Han gjør det mesterlig, og vi merker oss i hvilken grad han respekterer den enkelte disippels forutsetninger og hensikt. Av særlig betydning er de taler som blir tillagt apostelen Peter, for her finner vi den første kjerne til den senere kristne forkynnelse. Mange aspekter som senere ble fremhevet, mangler ennå, men vi fornemmer desto bedre det som var avgjørende for Jesu første venner.

Et av de problemer som preger utviklingen, er spørsmålet om hedningenes opptagelse i det kristne samfunn. Dette problem, som i høy grad har opptatt sinnene i vår egen bys kristne menighet, skildres her inngående, og vi merker oss at Lukas, som mer enn noen annen er klar over den rolle Paulus spilte i denne sammenheng, allikevel fremhever Peters fremsyn i denne sak. Motstanden var snarere å finne

(Forts. side 175)

L ike før Vår Herre døde på korset sa han: Det er fullbrakt. Meget tyder på at apostlene oppfattet disse ord bokstavelig. Bokstavelig i den forstand at den store gjerning som måtte til for å virkeliggjøre Gudsriket helt og holdent var fullført.

Det eneste som apostlene mente sto igjen var den endelige åpenbaring av dette riket som ville medføre undergangen av den gamle verden. Slik tolket apostlene de gamle profetier.

At Herrens bortgang faktisk bare var begynnelsen på en lang og beveget fremtid for Guds folk ante de lite om. Enda mindre ante de at de selv skulle spille en fremtredende rolle i rikets gjennombrudd.

Jesus hadde riktignok antydning dette, men det hadde likesom gått hus forbi. Det siste de spurte Ham om var om Han snart skulle komme tilbake for å gjenreise Israels rike.

Men så ble det pinse og Gud åpenbarte seg på nytt. Kanskje mindre håndgripelig enn før, men neppe mindre oppsiktsvekkende. Gud tok naturelementene til hjelp. Storm og ild ledsaget Hans Ånd da den kom ned over apostlene. Reaksjonen var også forbløffende. De fullstendig passive menn ble aktive. Herren var langt borte fra dem, men de følte seg mer knyttet til Ham enn noen gang før. Hans kall, Hans budskap og hele Hans gjerning sto fullstendig klart for dem og grep dem i den grad at de bare tenkte på en ting: straks å gå ut og forkynne for alle som ville høre på dem.

V år vi i dag leser om dette og tenker på Kirkens 2000 år lange historie, blir vi fremdeles overveldet. Her skjedde selve gjennombruddet. Her lød startskuddet for den store offensiven. Og legg merke til: Det var mennesker som utførte denne offensiven, det var mennesker som gjorde gjennombruddet til et faktum. Dette må vi først og fremst feste oss ved. Hvis vi ikke visste det fra før, så får vi nå vite det en gang for alle. Den aktive handling som utbredelsen av Gudsriket krever er ikke lenger en privat-sak som bare Gud eller Frelseren står for. Nei, det er en felles sak, en felles oppgave som Gud i høyeste grad har engasjert oss i. Og som vi i felleskap i Gud må gå inn for mer enn for noe annet. Den som ikke kan eller ikke vil forstå dette, har heller ikke forstått noe av selve Gudsriket.

V i må ha klart for øye at Gudsriket er et levende fellesskap som bunner i en pakt mellom Gud og oss. Og siden paktens omfatter hele menneskeslekten, så skal hele verden gjøres oppmerksom på dette fellesskap. Det er Gudsrikets oppgave å samle alle i seg. Og alle som kaller seg borgere i dette riket skal være klar over det. Vi skal alle være apostler, særlig i pinsen minnes vi om vår plikt til apostolat. Det har ofte vist seg at Gud bruker mennesker for å gjennomføre sine planer. Vi kan ikke bare sitte stille og vente til Herren kommer igjen.

Det hender nok mer enn en gang at situasjonen krever av oss at vi skal tone flagg. Og da må vi være konsekvente selv-

om vår holdning kan møte motstand. Ordet aggressiv har med rette en dårlig klang, men falsk beskjedenhet — for ikke å snakke om lunkenhet og likegyldighet — er et like stort onde.

KAPELL PÅ EIKSMARKA

Det er inngått avtale mellom bispedømmet og Maristpatrene om at de sistnevnte skal bygge kapell på Grav (Eiksmarka) som skal betjenes fra Stabekk.

St. Karl Borromeus søstrene har sagt seg villig til å begynne en gjerning der, idet den 8-mål store tomt blir delt mellom patrene og søstrene. Tomten, samt midler som bispedømmet i årenes løp har fått eller satt til side for dette kapell («Kristi-Fredskirke») vil bli overlatt patrene som derefter overtar det videre økonomiske ansvar. Planene er ennå ikke utarbeidet.

BLIKK på TIDEN

RÅTITTERNES BARN

■ Rolf Riktor er en mann vi setter pris på i norsk fjernsyn. I en bue fra elleville Skipperfilmer til U-hjelp har han på en både klok og spennende måte bygget opp sin Falkeklubb — og antagelig samlet seg et stort, ungdommelig publikum landet rundt.

I et intervju med Verdens Gangs Elsa Askeland (14. mai) slipper han til med noen ord om barn og fjernsyn som de voksne kan ha godt av å tenke over:

«Vi vil gjerne også gi det største tilbudet til de minste, de som overhodet ikke bør se voksent TV.

— Det bør de altså ikke, mener De?

— Nei. Det er et poeng som så ofte hevdes i forbindelse med barn og Dagsrevyen, at de lærer så mye av å se den. Analyserte man den lærdommen, så ville man finne løseveve brokker, usammenhengende og veldig farlige kunnskaper. Dersom barna gis inntrykk av at de via Dagsrevyen vet noe om de Gaulle, om krigen i Vietnam og så videre, så har vi gitt dem et falskt inntrykk, da er det falske kunnskaper de har erhvervet seg. Jeg vet ingen TV-stasjon i dag som oppfordrer til en objektiv holdning i sin orientering.

— Og barna sluker alt?

— Nei, heldigvis, ikke barn. De er selektive. Verste råtitleren er far sjøl det — det er han som har kjøpt apparatet.»

Oss råtitlere imellom: la oss tenke over Riktors ord om TV og barn. Det er mer enn viktig at vi forstår litt av hvordan det nye inventaret i stuen virker.

Kanskje noen hver av oss har falt for den besnærende tanke at familiens unge skulle lære samtidshistorie raskt og greit via Dagsrevyen.

Men vi er tilbøyelig til å være enig med Riktor i at dette er et selvbedrag. Bilder som vi så ofte har sagt ikke kan lyve, gir likevel når de tas ut av en større sammenheng, et grovere og faktisk mer falskt bilde av vår verden enn de fleste trykksvarteduftende publikasjoner noen gang har maktet.

Og her møter vi det som Riktor ganske treffende, men avvepnende kaller råtitlerens ansvar.

HESTE-SLAKT

■ Forlaget Pax og dets vrinskende sengehest-angrep på oss i sommerværet endte på slaktehuset. Pluss antagelig med et ganske inntektsgivende salg til alle de som ikke er så nøye på det, enten det nå gjelder slakte dyr av tvilsom kvalitet eller selvdøde gamper. I den store mengden av utklipp vi samlet opp i forbindelse med denne affæren, synes vi faktisk at Dagbladets leder (14. mai) av flere grunner har krav på hovedinteressen:

«Når vi uten noen som helst glede ser porno-bølgen komme, skyldes det mange ting. Blant annet at pornografien bygger på samme sosiologiske forutsetninger som novelene i ukeblad — nemlig den småborgerlige moralsime. Og alle som spekulerer i pornografi er interessert i å opprettholde den, det er jo deres levebrød det gjelder. Levde vi i et samfunn med større åpenhet omkring seksuallivets problemer... ville heller ikke pornografien ha den veldige appell den for øyeblikket har i en rekke land — ikke minst hos oss, skulle vi tro.

Vi har alltid vært moraliserende her nord, men på en gal måte, sa den danske professor Sven Møller Kristensen til Dagbladet for kort tid siden. Den kirkelige «moral» har sett på alle seksuallikdringer som synd, og noe som for all del måtte bekjempes — uten hensyn til litterær verdi. Derimot har de samme moralister ikke reagert på vold og sadisme i film og bøker. Det er pussig å se at mord og mishandling er forbudt i virkeligheten, men tillatt i film og bøker, mens seksuelt samliv er tillatt i virkeligheten, men forbudt å skildre.

Den dårlige pornografien kan skape slike reaksjoner blant det store flertall at det fører til forbud mot all litteratur som skildrer seksuallivet. Det ville være katastrofalt. Det er ingen tvil om at mange kjente forfattere ville bli rammet, sa den danske professor.

Den reaksjon som professor Møller Kristensen frykter, er det grunn til å ta alvorlig. Derfor kan vi styre vår glede over den pornografiske velsignelse vi nå utsettes for. Men også av andre grunner. En av de forfattere som tydelig nok ble bedt om å delta i den norske antologien av pornografiske noveller, Odd Solumsmoen, begrunnet i en kronikk her i avisen sitt avslag på tilbudet. Han skrev også noe det er grunn til å merke seg.

Vi gjør narr av ukebladenes kulørte føljetonger om hula-prinsesser og oljesjeiker, om menn i hvitt og sykepleiersker i blått — det er falsk romantikk, dagdrøm, rene ønskekonserten, skrev Solumsmoen. Men pornografi er like virkelighetsfjern som dette tøvet. Pornografien belyver naturen. Den laborerer alltid med en drift som ikke vet om latensperioder. Alle dens menn har lemmer av stål, dens kvinner går beredte omkring året rundt. Barn eksisterer ikke i pornografien, bare den alt-opplukkende og evigvarende vellyst. Kjønnslivets forviklinger ser den bort fra. De ville nemlig forstyrre potensen. De kunne få en på andre tanker. Pornografien river kjønnslivet ut av sammenhengen det hører hjemme i, stjeler en renning av veven, en tone i spillet. Det spotter naturen og innbiller oss at den har lyst, til gratis utdeling. Og den unge som går til sitt første samleie med sin viten om seksuallivet bare fra pornografiske kilder — det er ikke hans skyld at han blir liggende i kløften mellom den salighet han er forespeilet og den virkelighet han stilles overfor, skrev Odd Solumsmoen.

Vi synes dette er ganske vektige innvendinger.

Litteraturen er totalitet — pornografien er løsrevet fra virkeligheten. Derfor burde vi la den dø ganske stille hen, uten reklameoffensiver som rettssaker og andre former for offentlig forfølgelse.»

Som sagt, vi mener det er flere punkter i denne lederen vi med fordel kan merke oss. Både lederartikkelen, Odd Solumsmoen's ord og serien av anmeldelser i andre aviser har bud om — hvis vi ikke allerede var oppmerksom på det — at reaksjonen på de pornografiske skildringer i Sengehest-klassen ikke nødvendigvis bare kommer fra kristne mennesker, men i høyeste grad fra forstandige folk med ellers meget forskjellige oppfatninger av mange ting.

Vi behøver nemlig ikke engang snakke om angrep på kristendommens verdier når det gjelder denne saken. Det er mer rett på sak og mer forståelig når man åpent sier fra at disse skildringer i sin banalitet er et grovt angrep på seksuallivet, dets privatfred og hemmeligheter.

Ja, vi tror til og med enkelte kristne røster tar en ensidig og feil holdning til problemet når de bare mumler dystre ord om utukt og politi. Kristne mennesker har såvisst også sin del av skylden for det som kalles porno-bølgen. Fortielser, svik og direkte usannheter om seksuallivet fra deres side må også ha vært med på å skape et klima for den nye pengeinnbringende porno-virksomheten. La oss bare innrømme det.

Og la oss også se at vi har forbundsfeller i dagens kamp mot forflatningen og banalitetene og grovhetene, forbundsfeller som mange av oss ikke regnet med. Vi kan ikke underskrive hver linje av Dagbladets leder, det er bl. a. en sterk forenkling å kalle de kristnes sviakt for en «kirkens moral». Så enkelt er det ikke. Likevel gir denne lederen og andre avisers klare reaksjon bud igjen om at det er saker hvor alle av «god vilje» egentlig står på samme side.

For eksempel som her, i kampen for seksuallivets integritet.

Richard Burton og Peter van Eyck i «Spionen som kom inn fra kulden».

Vi er blitt beriket med en ny film-genre: «spion-filmen». Ingrediensene er stereotype inntil det monotone: en ulastelig kledd, nervøs muskel-helt opererer med kynisk nonchalans i en technicolourverden av internasjonale spion-organisasjoner, tekniske vidundere, flisbelagte svømmebasenger, blonde piker og spesialutstyrte sportsbiler, og dreper hemmelige agenter med samme skjødesløse selvfølgelighet som han blander seg en whisky-soda eller fester en nellik på sin hvite smoking.

Den som går til «Spionen som kom inn fra kulden» (bygget over John le Carrés suksessroman av samme navn) i håp om et par timers avslappet møte med denne James Bonds strømlinjeformede verden, vil bli skuffet. Dette er nemlig ingen «spion-film», men en film som med stillferdig, men nådeløs realisme (det får vi tro!) utleverer et stykke virkelighet i den kolde krigs æra: en etterretningstjeneste som er et like kynisk som subtilt spill mellom de to maktblokker. I denne uhyggelige skyggeverden møter vi ikke en farverik filmhelt i kamp for det gode som seirer til slutt, men almindelige, grå hverdagsmennesker som utfører en skitten, men nødvendig jobb. Vi er i verden hinsides godt og ondt, der alle opererer med de samme umenneskelige midler og der aktørene betegner seg selv som «teknikere», spesialiserte fagfolk for hvem enhver menneskelighet er blitt en utilsatelig svikt og ethvert privatliv en livsfarlig luksus.

Det er blitt en sterk (og selvfølgelig spennende) film, fremragende satt i scene av Martin Ritt. Av skuespillerne gjør, foruten Richard Burton, i hovedrollen, særlig Claire Boom og Oskar Werner inntrykk, hun som hovedpersonens kommunistiske venninde som den kolde krig ruller hensynsløst over, han som en øst-tysk etterretningsleder som også går sin undergang i møte, fordi han snubler over sannheten bak de sinnrike

intriger. Sanhet og løgn er likeverdige krefter i dette maktspill, og de brukes uten diskriminering av de to parter.

Er vi da virkelig kommet så langt at menneskene er brutalt utlevert til et fullkomment amoralsk maskineri i den krig som mange av oss gjerne kaller en *verdi-kamp*? Forfatteren, som forøvrig selv skal ha vært med i etterretningstjenesten, har visst ingen illusjoner. Og vi? Sitter vi utelukkende tilbake med en oppgitt følelse av å ha sett hvordan umenneskeligheten må settes i system for å holde verdenskatastrofen i sjakk, — eller lar filmen oss også ane en vei «inn fra kulden»? Er vi vitne til at den engelske agent Leamas, resignert og stillfarende spilt av en overbevisende Richard Burton, redder sin menneskelige integritet og bryter ut av det djevleske nettverk han er fanget inn i, — eller overværer vi kun at han lar seg knuse i det spill der han selv bare er en hjelpeløs statist? Filmen gir muligens ikke noe entydig svar, kanskje stiller den ikke engang spørsmålet. Men vi sitter unektelig igjen med det når teppet faller for det siste bildet: en piggråbelagt betongmur i Berlin. Den er visst blitt tidens mest talende symbol på noe som denne filmen ihvertfall ikke lar oss i tvil om: det ondes realitet.

N. H.

JUBILANT I ÅRHUS

Den danske professor, dr. theol. Johannes Sløk i Århus har nettopp fylt 50 år og er behørig intervjuet av Politiken. I en samtale som beveget seg fra Grundtvig til Vietnam, fikk professoren også sagt noe om vårt forhold til døden og om kristendommen:

«Man kan umulig få et naturligt forhold til døden, for når folk skal dø bilder man dem ind, at de har mange leveår endnu — man må for guds skyld ikke skræmme dem. For døden er vi som bekendt bange for. Man ser jo heller aldrig en død person i Politiken. Man ser smadrede biler, så man kan tænke sig til resten. Men det er uanstændigt at vise et lig. Det ville såre vore følelser.

— Har det noget at gøre med vor påståede afkristning?

— Når man taler om afkristning tænker man nok ikke så meget på, at folk ikke går i kirke — for hvem kan konstatere det? Men at kirken er ved at miste sin magt, at den ikke rigtig har nogen indflydelse på kulturlivets udformning, det er indlysende.

For mig at se — når det nu endelig skal være — så er dette, at kirken er ved at miste magtpositionen, en vældig fidus for kristendommen — for kristendom bli'r det først, når det gør sig gældende gennem menneskets frie excepteren af det. Kristendommens fremgang må bestå i en rigtig brutal nedbrydning af den eksisterende religiøsitet. For om religiøsitet kan man sige mange glimrende ting. Men man må i hvert fald også anerkende, at den er en eskapisme. Og der bliver kristendommen protesten, der kalder mennesket tilbage til jorden. Og til virkeligheden. Og sitt ansvar. Og sin skyld. Og så må det se, hvad det kan stille op med det.»

Broder Andreas.

FRA BISPEDØMMET

Pastor Erik W. Strøm løses fra sin stilling som 2. kapellan ved St. Olav Kirke i Oslo fra og med 1. juni i år. Han utlånes inntil videre til Nord-Norges Apostoliske Vikariat.

Pastor Rudi Kessels utnevnes til 2. kapellan ved St. Olav Kirke i Oslo fra 1. juni i år.

† John W. Gran
Biskop

KATOLSK STEVNE

Den 19. juni holdes stevne på Borgarsyssel Fylkesmuseum i Sarpsborg. Stevnet begynner kl. 12. (Se neste nr. av «St. Olav».)

TILBAKE TIL KRIS

Fra venstre: Pater Gregoire, biskop Askmark, Linkjøping, Skipets kaptein, biskop Hald, Nyköping, pater Dahl og biskop Støylen, Kristiansand.

Den første økumeniske reisen for skandinaver ble avsluttet den 3. mai i Athen, der den hadde begynt fjorten dager forut. Det var noen forfrosne nordboere som ankom til Hellas; — de reiste hjem mørke i huden og med et veld av inntrykk. Det var da heller ikke så lite disse 220 deltagere — derav ca. 40 katolikker — nådde å få se på den knappe tiden. Knossospalasset på Kreta, Beirut, Baalbeks templer i den syriske ørken, Damaskus, Gerasas ruiner; Jeriko, Det Døde Hav, Jerusalem, Oljeborget, Betlehem, Nasareth, Caesarea og Genesaretsjø, — alt dette på den første uken. Og derefter et

krysstokt langs Lilleasias kyst til Efesus, Smyrna, Istanbul, — og endelig Athen med en avstikker til Saloniki. Selv om noen dro hjemover med litt uklare forestillinger om hva de hadde sett og hørt, var det en enestående opplevelse. Spørsmålet må imidlertid melde seg, var det også en økumenisk opplevelse?

Ordet «økumenisk» benyttes snart i enhver forbindelse. Vi hører om økumeniske kommisjoner, kongresser og studiegrupper, det holdes økumeniske bønneuker, kirkevandringer og gudstjenester — økumeniske tidsskrifter kommer ut i hopetall, — skal vi nå i tillegg måtte informeres om

økumeniske reiser? Skal vi ikke ha lov til å være litt skeptiske og spørre hvorvidt slike tiltak egentlig tjener turismen og den gjensidige hygge vel så meget som den kristne tilnærings sak?

La det straks være sagt. Denne reisen ble en enestående anledning til vennskapelig utveksling mellom deltagerne. Den ble en fabelaktig opplevelse av fremmede land og kulturer. Men så bør vi også tilføye at ingen av delene mangler interesse for økumenien. Er det sant at avstanden skaper misforståelse, da gjensker samværet forståelsen. Det overhodet å kunne møtes og oppleve ting sammen, er allerede meget. Seile i samme skip, spise ved samme bord, eller bokstavelig talt rystes sammen i samme jordanske buss, — søstre og diakonisser, patre og pastorer, og det gode kristenfolk av alle konfesjoner, og ta det hele med godt humør, det kan ikke annet enn oppmuntre til å finne hverandre, og det er nå allikevel ikke uvesentlig, for den kristne enhet, den er det til syvende og sist ikke teologene men kristenfolket selv som skal gjøre, og da må det begynne der vi står, dvs. på det menneskelige planet.

Men også turismen skjer i et annet perspektiv. Det er ikke en hvilken-somhelst reise til syden og sol og sommer, men en valfart til kristendommens kilder. Det er blitt sagt at skal de kristne møtes, da må det være på felles kristen grunn og ut fra det felles utspring. Skal vi vinne frem må vi finne tilbake til Kristus og til evangeliets uavkortede budskap. Vår avstand kristne imellom er en tomhetens avstand, fordi vi ikke har evnet å fylle den med hele den overveldende rikdom som bor i vår kristne arv. Derfor er også denne hjemvenden til vårt kristne fedreland, der Jesus levet, der evangeliet er blitt forkynt, der Kirken er blitt til, — selv om det i første omgang skjer i form av reise — ikke uten betydning også for vår åndelige fornyelse. Det betyr noe langt utover det rent turistmessige — å stå samlet ved Betlehemsgrøtten, ved Jordans breidd og se med Jesu øyne Genesarets fjell-

DOMMENS KILDER

omkranste sjø. Det betyr noe å besøke Nasaret og Nain og søke seg frem i Jerusalems trange gater der hvert hus er som en festning, til Gravbasilikaen, samtidig Kors- og Oppstandelseskirke. Det betyr noe å ledsage Saul i Damaskus på veien «den rette», og følge hans spor til Caesarea, til Epesus og Filippi, til Korinth og Athen. Disse er ikke som andre historiske minner, liksom evangeliet er ikke som andre historiske bøker, — det er *levende* minner som taler til oss der vi står, — og er det ikke det som er egentlig meningen med en valfart?

I tillegg til alt dette kommer det at turen også ble *organisert* som en økumenisk reise. Vår ærverdige og romslige greske damper var en passende ramme for de økumeniske sam-

menkomster. Riktignok feiret vi våre morgengudstjenester hver for oss; — en tidlig katolsk konselebreret messe med dialog på «internordisk», ofte med preken, og en senere protestantisk gudstjeneste. Men hver kveld var det felles andakt. Da ble den store førsteklases salong fylt til trengsel og under ledelse av en prest, eller en av de tre biskoper, fra hvert av de to trossamfunn, sang vi våre salmer, ba vi fadervår, mottok velsignelsen og, endelig, lyttet til kirkefedrenes tale. Det var pastor Bjørn Højbos glimrende idé at vi skulle gjøre de tidlige kirkefedrene til våre følgesvenner under turen ved å lese utdrag av deres skrifter i andaktene. Slik ledsaget Ignatius av Antiokia og Polykarp oss til Efesus, Johannes Kryostomos fulgte oss til Kontantinopel og Basilius og Gregor av Nyssa tok oss med til Athen. Disse tidlige trosvitnene taler ennå med apostlenes røst og gjennom dem fikk vi føle den første kristne kirke inn på livet. — Forøvrig var det ikke noe slaraffenliv ombord. Programmet var fullsatt med foredrag — hele tre pr. dag til å begynne med. Høydepunktet ble Pater Grégoires behandling av

valfartene til det hellige land, biskop Kaare Støylens glimrende innføring i «Evangeliets vei fra Orienten til Europa», og pastor Højbos inspirerende og utfordrende kåseri over By-sanz og Islam, to kulturmønstre.

Nå er reisen over og hva er så inntrykket som ble igjen? Solrike dager, storslagne inntrykk, men grunntonen i det hele forble den kristne hensikt. Det er jo for første gang at vi katolikker og protestanter har kunnet gjøre noe slikt sammen. Vi måtte komme bort fra vår hjemlige faste ramme for å rykke hverandre så nær som kristne. Kanskje er det ikke kommet frem så store håndgripelige resultater av turen — den teologiske nyvinning har vært heller beskjeden (— selv om det *kom* til en minneverdig diskusjon blant reiselederne over emnet den Hellige Ånd), men hovedsaken er tross alt at en slik reise nå *kan* gjennomføres. Dette har vært en begynnelse, en meget løfterik begynnelse. Til neste år bebuder den modige reiseorganisasjon et nytt økumenisk krysstokt. De fortjener all mulig oppslutning om sitt enestående tiltak. For oss var det en uforglemmelig opplevelse. Vel møtt til neste år!

Trafikkproblem.

for alle, og som overskygger all naturlig ulikhet. Bevisstheten om at ved det bord Gud har dekket for oss, er der ingen vanlig rangorden, — kanskje er nettopp de nederste plassene satt der for hedersgjestene.

I en tid da menneskers verdi mer og mer blir oppfattet som ensbetydende med den nytte de gjør i samfunnet, og den suksess de har i sin sosiale karriere, er det viktig at den bevisstheten holdes levende — ikke som en trøstetrik fornting om «en annen rangordning i det hinsidige», men som grunnlaget for et moralsk imperativ som forplikter i det daglige. Hele vår holdning til medmennesker må gjennomsyres av den overbevisning som bare troen kan begrunne: at menneskenes fundamentale likeverdighet overskygger alle naturlige ulikheter. Det er de kristnes oppgave å kjempe mot at noen annen rangering av menneskene i høy og lav, nyttig og unyttig, vinner innpass som øverste målestokk. Den naturlige ulikhet i evner og utrustning vil alltid gjøre seg gjeldende. Men vi kjenner en høyere målestokk, og vi plikter å forkynne den, både i ord og gjerninger.

Sigrud Undset sa det engang slik at én er slått til daler, og én er slått til skilling, men det ene avgjørende er at alle er slått i Kongens bilde.

LRL.

LEDER —

(Forts. fra side 163)

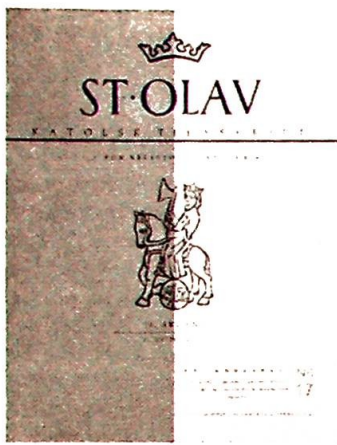
av å komme til kort, av å være verdiløs. Den vil ikke på samme måte som fortidens underklasser ha i sin midte lederemner som kan tale dens sak og kjempe for dens kår. Den kan ikke på samme måte som fortidens underklasser anklage samfunnets urettferdighet; den må leve i bevisstheten om at ulikhet i evner er uttryddelig, og at noen alltid vil være dømt til å bli plasert nederst ved bordet.

Det blir politikernes sak å tenke igjennom de politiske løsninger som denne nye situasjon innbyr til. Vi kristne har ingen trylleformel å tilby i så henseende. Men vi har noe som er viktigere enn trylleformler: bevisstheten om at Gud har gitt oss en menneskelig verdighet som er lik

ST. GUDMUNDS LEGAT

Ansøknin g om å komme i betraktning ved utdelingen av St. Gudmunds legat til fordel for katolske barn i katolske skoler, besendt inen 20. juni d. å. til

Prioren for Dominikanerne,
Neuberggaten 15, Oslo 3.

Til våre venner!

Det er ikke meningen at alle skal være så voldsomt enige i alt vi skriver om i «St. Olav». For å være helt ærlige ønsker ikke redaksjonen engang en slik søvning enighet. Vi liker kontakt med leserne, enten de er ute med ros eller ris. Vi akter å lytte oppmerksomt, særlig til kritikken, men det er ikke sikkert at vi tar oss den ad notam. Vi forbeholder oss å stå fritt — fordi vi tror at en selvstendig, frittstående redaksjon er den beste garanti i det lange løp for en god presse. Også i Kirkens tjeneste.

På ett område trenger vi direkte hjelp av dere alle sammen. Bladet trenger flere abonnenter, bl. a. i våre menigheter landet rundt og blant ikke-katolske interesserte. Og her er vi glade fordi vi kan appellere til venner som selv om de ikke er 100 prosent fornøyd med oss 100 prosent av tiden, sikkert forstår betydningen av vår lille katolske presse.

Støtt oss altså på denne måten:

Få venner og bekjente interesserte i et årsabonnement til kr. 20.—. Og skaff oss et tryggere arbeidsgrunnlag.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 1. juni: Medlemmene tar del i afternessen i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter hyggelig samvær i foreningslokalet. Alle katolske damer er velkomne.

INGV. ALSTAD

Fisk - Sild

Ilevollen 32 - Tlf. 20291
Trondheim

LESERNE SKRIVER

Hr. redaktør.

I en samtale med «St. Olav» kom Biten og Rolf Sand inn på et emne som opp-tar millioner av mennesker — fødselskontroll. I lengere tid har kristne mennesker som er seg sitt ansvar bevisst forstått at de måtte ta hensyn til ektefellen, til de barn de har, til de barn de håper å få og til samfunnet når de setter barn i verden. Dette har Konsilet nå erkjent i nr. 50 av skjema XIII.

Om metoden er det ikke enighet, og mens teologer og kommisjoner diskute-

rer, må de enkelte ta sin avgjørelse selv. Prestene vet at mange gifte katolikker handler i denne sak som samvittigheten bestemmer. Pater Gregory Baum, peritus ved Konsilet, skriver i The Toronto Globe and Mail at siden kirkelederne selv er splittet i deres vurdering av fødselskontroll er legmenn i sin absolutte rett når de handler ut fra deres samvittighet på prinsippet at «Lex dubia non obligat», (tvilsom lov forplikter ikke).

Jeanne Krohn.

Vi henviser alle interesserte lesere til den del av «Skjema 13» som innsenderen siterer og som nettopp er kommet i norsk oversettelse.

Red.

CARITAS

Oslo Bispedømmes socialarbeide.

Mange i bispedømmet trenger hjelp, råd og veiledning.

Støtt trosfeller i nød!

Send din gave til

CARITAS OSLO

Fagerborggt. 17, Oslo 3, tlf. 69 30 15
Postgiro 2020 88 Bankgiro 40/42.696

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68

Kontortid 12—13
mand., onsd., fred.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bisppegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Tromsø
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Trondheim
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hammerfest
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tromsø
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Trondheim
Bisppegården		
St. Olavs Kirke,	}	Tønsberg
Bisppegården		
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinikk		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

Hva enhver legmann bør ha lest:

Kap. 4 i «DE ECCLESIA»

(2. opplag i trykken)

«SKJEMA 13»

(nettopp utkommet)

og

DEKRETET OM

«LEGFOLKETS APOSTOLAT»

ST. OLAV FORLAG

Akersveien 5, Oslo 1 - Tlf. 42 31 70

fatning man har av kontakten med de ikke-troende.

En tro som næres av behovet for å tilpasse seg miljøet, vil helt sikkert bli rystet ved et alvorlig møte med ateismen, mens en moden tro ved et slikt møte vil bli stimulert til å la seg rense og gå i dybden.

På den annen side vil det klosterinspirerte syn på kristenlivet overføre sin flukt- og forsvarsholdning overfor de verdslige verdier til kontakten med de ikke-troende. Helt motsatt, ved å bekrefte den positive karakter av disse verdier forpliktet konsilet seg til å finne en ny holdning til å møte dem som, selv om de ikke har troen, dog er bærere av ekte menneskelige verdier.

Med støtte i disse verdier blir det mulig og nødvendig for begge parter å føre en «oppriktig og nøktern samtale». Konstitusjonen om Kirken i verden av i dag, som gjentatte ganger bekrefter nødvendigheten av dialogen mellom alle mennesker uten noen unntagelse, betrakter dette program som så viktig at den lar det avslutte hele det budskap den fremlegger: «Dette ønske om samtale, som bare drives

av kjærlighet til sannheten, utelukker intet menneske, dersom reglene for alminnelig klokskap blir overholdt: hverken de som inntar en humanistisk innstilling uten ennå å erkjenne Ham som har skapt disse menneskelige verdier, eller de som bekjemper kirken og forfølger den på forskjellig vis. Når Gud Fader er alle tings opphav og mål, er vi alle kalt til å være brødre. I kraft av denne felles menneskelige og guddommelige kallelse kan vi derfor og vil vi samarbeide for å bygge verden opp uten vold, uten list, i sann fred».

Det nye i denne holdningen er i siste instans at den sterkere fremhever kjærlighetens førsterett — ikke at denne noensinne er blitt bestridd i kristendommen, men den er ofte blitt fordunklet når det gjelder forholdet

(Forts. n. side)

MØTET MED — (Forts. fra side 165)

Som sagt eksisterer det en nær sammenheng mellom det syn man har på den kristne legmann og den opp-

HALDEN

F. JØRGENSEN

Aut. rørlegger - Rørhandel

Tlf. 1844

Halden-
firmaer

Karl Knap ^{A/S}

Tlf. 2710

Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning
Linoleum

OTTO E. ANONSEN

BLIKKENSLAGERMESTER

Ventilasjon og Bygningsarbeid

Tlf. 3439

Paul Johannesen

Alt i ur og optik

TLF 2011

HALDEN FARVEHANDEL

A. Sandaker, Torvet

Tlf. 1264

HALDENS ARB. HANDELSFORENING

Alt i gode varer
i våre avdelinger

DRAMMEN

Kjente

Drammens-

firmaer

Drammens malerforretning

Tlf. 83 39 16 - 83 33 32

Inneh. Asbjørn Gundersen

American Foto

SPESIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER

Engene 4 - Tlf. 83 11 45

Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

H. KOLDERUP

N. Storgt. 12 - Bragernes

Tlf. 83 13 62 - 83 36 48

Gå til fagmannen
når det gjelder møbler

TYRILYS

^{A/S} TYRI
FABRIKKER

Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

til mennesker som representerer andre ideologier, av apologetiske hensyn eller av en bestemt oppfatning av kirken som den *stridende* kirke; forkynnelsen av sannheten har ikke alltid tatt hensyn til kjærligheten: ønsket om å fastslå katolisismens overlegenhet har noen ganger ført til nedvurdering av verdiene i andre kirkesamfunn, religioner eller ideologier; forsvaret av «Guds rettigheter» har noen ganger krenket menneskerettighetene. Den nye menneskehet er den hvor sannhet og kjærlighet, menneskets og Guds rett virkelig bringes til harmoni med hverandre.

Til å opprette det klima av gjensidig tillit som særpreger dialogen vil kirken kunne bidra ved å anerkjenne ateisten som den han er, den som ikke har syndet mot lyset men handler ut fra troskap mot sin egen samvittighet. Til det samme vil likeledes bidra den strenge advarsel som konsilet har formulert: «Gud alene ransaker hjertene og dømmer, derfor forbyr Han også oss å felle moralsk dom over en hvilken som helst annen samvittighet». Og endelig stadfestelsen av den rett hvert menneske (og det vil si også ateisten) har til å følge

sin samvittighet selvsagt i full respekt for andres rett.

Den hyppig gjentatte appell fra konsilets side til omtanke i samtalen oppfordrer oss til ikke å anvende disse almengyldige retningslinjer uten hensyn til de historiske omstendigheter og de former for ateisme det gjelder. Vi skal være oppmerksom på at samtalen kan foregå på forskjellige plan som vi skal skjelle imellom, især det politiske og det læremessige. Vi skal lojalt følge de henvisninger som den kompetente kirkelige autoritet gir (og den vil selv stadig bli inspirert av konsilets retningslinjer). Vi skal ha for øye at konsilet taler om omtanke for å presisere den måte dialogen skal føres på, og slett ikke for å gjøre den umulig.

Men dialog betyr ikke oppgivelse. Respekten for andre fritar ikke den troende for troskap mot de verdier han selv er bærer av. Forsøk på å

finne et kontaktpunkt bør ikke forlede ham til å glemme det egentlige i det budskap som er betrodd ham.

Kanskje, vil man si, pålegger dialogen, forskjellig som den er fra å vinne konvertitter, den kristne å gi avkall på å manifestere Jesus Kristus. Det er sant at konsilet tar den eventualitet i betraktning at de nødvendige forutsetninger for å forkynne evangeliet direkte og umiddelbart mangler for en viss tid. Men det erklærer stadig at legmannen er forpliktet til å forkynne Kristus for de ikke-troende. Hvordan kan man forene disse krav?

Det er nok en måte å forkynne Kristus på som ikke lar seg forene med dialogen i egentlig forstand, og det er læreembedets stil. Partene i en samtale stiller nemlig seg likt — ingen av dem ansees som lærer av den andre, ingen har rett til å pretendere til det.

ARENDALE		
ARENDALE	<p>OLAV SLAATTENE Blomsterforretning. Begravelsesbyrå</p> <p>Tif. 21 958 Havstad, Arendal</p>	<p>HUGO A. JOHNSON Murmester & Entreprenør</p>
<p>AAGE BREKKE Arendal</p> <p>Ur og optikk</p> <p>Telefon 22 595</p>	<p>SHELL — ARENDAL</p> <p>TELEFONER: Kontor 22 013 Anlegget 21 848</p>	 <p>RUT Tif. privat 2428 VALESEN RØRLEGGERFIRMA - Tif. 21 301</p>
<p>S. JONSSON A/S Kolonial</p> <p>Tif. 21 394 - 21 397</p>	<p>Glassmester</p> <p>W. SJØEN</p> <p>Tif. 2862</p>	<p>BYGGMESTER HANS NILSEN</p> <p>Neset 362 Arendal Tif. 22 647</p>
<p>INGEMANN ELLINGSEN Manufakturforretning</p> <p>Tif. 21 470</p>	<p>JOHAN L. DAHLBERG Blikkenslager</p> <p>Tif. 23 599</p>	<p>KARL HOLM Slakter og pølsemakerforretning</p> <p>Tif. 21 134</p>
 <p>Radionette De kjøper trygt hos <i>Elling JORKJEN & Co</i></p>	<p>MØRLAND-SKO Tif. 22 802</p> <p>Selvvalgsforretning</p>	<p>ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning</p> <p>Tif. 21 756 - Arendal - Tif. 22 460</p>
<p>OLAV BEISLAND (Ingv. Jønsens Eftf.) Kirkegaten</p> <p>Kolonialforretning</p> <p>Telefon 1280 - 2831 - 2713</p>	<p>RASMUS TALLAKSEN A/S Konfeksjon - Manufaktur</p> <p>Telefon 21 068</p>	<p>ARENDALE BRYGGERI og MINERALVANDFABRIK A/S</p>

Men det finnes også en måte å for-
kynne Kristus på som ikke bare er
forenelig med dialogen, men som er
vesentlig for den: vidnesbyrdets form.
Dialogen innebærer nemlig en gjen-
sidig bestrebelse for å forstå den man
samtaler med. Men man forstår først
hverandre når man bakom de felles
verdier øyner de ideale motiver som
inspirerer motparten. Ved å vise hva
man lever for og hvilken mening dø-
den har for ham, vil den kristne, støt-
tet til troens visshet og fordi det
hellige og det verdslige har funnet
hverandre i hans liv, gi vidnesbyrd
om hvor fruktbar hans tro er, og han
vil sette andre i kontakt med Kristus.

Dialogen blir til budskap når livet,
for den kristne som tar del i dialogen,
er Kristus selv. Et menneske som
brenner for Kristus, kan ikke i leng-
den unngå å rope sin hemmelighet.

ANTIOKIA — (Forts. fra side 167)

i Jerusalem i enkelte kretser omkring
Jakob. Lukas gir en forholdsvis sum-
marisk beskrivelse av denne konflikt,
hans viktigste bidrag er referatet fra
apostelmøtet i Jerusalem, men som
antydnet før vil man sikkert finne en
rekke ytterligere opplysninger i de
brev som vi vet menighetene rundt
omkring har mottatt av Paulus etter
dette forsoningsmøte.

Paulus' misjonsreiser utgjør den
mest spennende del av verket. Vi føl-
ger apostelen så å si skritt for skritt,
hører ham preke, blir vidner til hans
stadig dårligere forhold til de jødiske
synagoger. Vi ser på nært hold de
metoder han bruker for å bringe rene
hedninger til troen, og selv om det
ikke alltid lykkes ham — Lukas leg-
ger ikke skjul på hans fiasko i Aten
— oppnår han usannsynlige resulta-
ter i store byer som Korint og Efesus.

De egentlige misjonsreiser får en
brå avslutning ved at Paulus blir ar-
restert i Jerusalem og fengslet. Lukas
er meget vel orientert om den rettsak
som fulgte. Og vi får høre hvordan
Paulus litt forhastet appellerer til kei-
serens domstol, når han sannsynligvis
ville ha blitt frifunnet om han hadde
vist større tålmodighet.

Boken avsluttes med beretningen
om reisen til Rom som Paulus gjen-
nomfører som fange. Reisen ble rik
på opplevelser og delvis farlige øye-
blikk, men vi skal ikke her rope de
mest spennende momenter. Vi får hel-
ler på det varmeste anbefale boken.

KRISTIANSAND S.	
 <p>ALT I SKILT Elektro-teknikk Industri — Militær Skip — Sykehus Reklame — Varemesse</p> <p>Gravør Trygve Køhn Kristiansand S.</p>	<p>IVAR FØRELAND BAKERI - KONDITORI Tlf. 21 732 - 24 335</p> <hr/> <p>AGDER MEIERI Kristiansand S.</p>
<p>KRISTIAN FRIVOLD Kjøtt & Pølsevarer Tlf. 22 175 — Kristiansand S.</p>	<p>DET LIGGER I NAVNET TAPET FÅR DE HOS</p> <p>TAPET OG KUNST Tollbodgt. 15 a - Tlf. 23 930</p>
<p>CHRISTIANSANDS BRYGGERI</p>	 <p>BORGEMYR GABRIELSEN BLIKKENSLAGERVERKSTED</p>
<p><i>G. M. Haugland</i> BOKHANDEL PAPIRHANDEL Kontormaskiner — Fyllepennservice Tlf. 22 108 — 24 109</p>	<p>OSKAR PEDERSEN % Kolonial engros Spesialfirma for leveranser til restauranter, hoteller, sykehus etc. Sentralbord 29 516</p>
<p>SJØLYST ENGROS KRISTIANSAND S. Telefon 29 555</p>	<p><i>W. Nørgaard Jensen</i> FRUKT- OG GRØNNSAKFORRETNING</p>
<p>KRISTIANSAND S.</p> <p>dampbageriet</p>	
<p>SIGURD SØRENSEN Begravelsesbyrå Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717 Egen likbil for transport</p>	
<p>AGDER SAMSLAKTERI Tlf. 21 300 - 22 033 Kristiansand S.</p>	

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

E. Sunde & Co. Røtleggerbedrift A/s

Varme- og sanitæranlegg

E. M. JACOBSEN
Bakeri & Conditori
Akersgt. 67

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S
ERLING THORNE
Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

SØREN HANSEN
Kolonialforretning
Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

**Til daglig
nytte
og glede**

Omslag til
TELEFONKATALOGEN
i florentinsk
lærplastikk med
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15,—

Flerfarget kr. 18,—

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandler
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

WISBECH
AKTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

NOBENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

HØYESTERETTSADVOKAT

GEORG LOUS

DRAMMENSVERN. 4 - OSLO

Walligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO